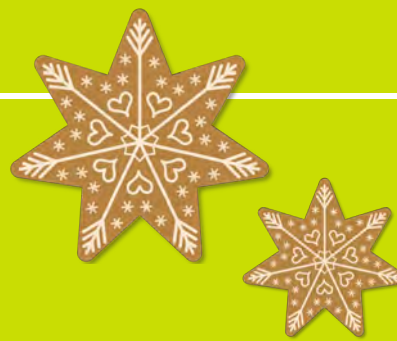




December 2017

Månadsbladet



En sällsynt art är t ex smalvingad blomcock.
Foto: Ronny Fors

Vikten av biologisk mångfald

Stor biologisk mångfald är viktigt. Mycket viktigt. Den ger en motståndskraft åt våra ekosystem eftersom det då finns arter som klarar det förändrade klimatet som vi sannolikt kommer att få uppleva i framtiden. Biologisk mångfald har också en filosofisk aspekt. Har vi människor rätt att utrota arter? Har arterna ett värde i sig, även om människor inte har någon nytta av dem? Med några få undantag (fästingar och myggor som sprider svåra sjukdomar) skulle jag absolut svara ja på den sista frågan. Det finns en fara att bara tala om nyttoaspekten av biologisk mångfald. Vad är "nytta"? Allt kanske inte är nyttigt och till nytta för vem? Pella Larsdotter Thiel och Paula Higgins arbetar för naturens rättigheter, att naturen ska ha inneboende rättigheter, se länk nedan.

I förslaget till Naturskyddsföreningens framtidsstrategi 2019-2022 finns biologisk mångfald med i det föreslagna Målområde 2. Frisk natur i skog och mark. Alla medlemmar i Naturskyddsföreningen får komma med synpunkter på den nya framtidsstrategin, senast 7 december. Det gör vi genom att gå in på Naturkontakt och gå till det digitala verktyget VoteIT.

I senaste krets brevet skriver Johanna Sandahl, ordförande för riksföreningen, att föreningen kommer att fokusera på biologisk mångfald och miljöskadliga subventioner i valrörelsen. Det låter som två bra områden att fokusera på, särskilt eftersom stämman i Skövde uttryckte att man tycker att biologisk mångfald är det område som är viktigast just nu.

20 organisationer och privatpersoner har skrivit under ett upprop för biologisk mångfald, däribland Johanna. Det publicerades på naturesidan.se den 22 november, se länk nedan. Den biologiska mångfaldens dag kommer att uppmärksammas 22 maj nästa år. Den biologiska mångfaldens dag proklamerades av FN redan 1993 och datumet, 22 maj, fastställdes år 2000.

Kring den här tiden brukar även **Gröna kilarnas dag** infalla och nästa år blir det den **20 maj**. Gröna kilarnas dag uppmärksammas mest i de norra kommunerna i länet, de som har varit inblandad i kilsamverkan. Det är ett bra tillfälle att uppmärksamma betydelsen av de gröna kilarna och ett sätt att lyfta frågan om kilsamverkan mellan kommunerna.

Jag, styrelsen och kansliet vill önska er en riktigt god jul! I slutet av december kommer vi komma ut med det sista Månadsbladet för i år och då önskas ni ett gott nytt år.

Beatrice Sundberg
Ordförande

<http://www.lodyn.se/naturens-rattigheter/>

<http://www.naturesidan.se/nyheter/20-miljoprofiler-i-gemensamt-upprop-for-biologisk-mangfald/>

KALENDER

2 december

Länsträff

God Jul och Gott Nytt År!



Hållbarhetsvecka på Åva gymnasium i Täby

Tänk dig en gymnasieskola som avsätter en hel vecka varje år – hållbarhetsveckan! Detta gör Åva gymnasium i Täby årligen under vecka 46, tack vare ett projekt som kretsen i Täby varit delaktiga i sedan 5 år. En av veckans dagar har Naturskyddsföreningen tagit hand om.

- Syftet med projektet "En dag för världens bästa" är att skapa viljan hos Täbys ungdomar att engagera sig i klimat- och miljöfrågor, berättar Kerstin Olsson. Kerstin är, tillsammans med Göran Sandberg, aktiv i Täby Naturskyddsförening, som är motorn i projektet.

Arbetet sker i nära samarbete mellan naturlärarna på Åva gymnasium, Röda Korsets folkhögskola i Skärholmen och Täby Naturskyddsförening. Grundtanken har från början varit att specialkunniga ungdomar har lättare än de "vanliga" lärarna att väcka ett intresse och aktivt lyssnande hos gymnasieungdomarna.

- Vår dag blev jättelyckad! I år föreläste Lorentz Tovatt, f.d språkrör för Grön Ungdom, nu riksdagsledamot, 28 år. Han är väldigt proffsig och skicklig på att fånga 16-åringars uppmärksamhet - vilket ju inte alltid är så enkelt! Men viktigt. Våra ungdomars insikt är en förutsättning för att lyckas ändra beteenden och livsstil vilket i sig är en förutsättning för att vi ska lyckas rädda vår värld, säger Kerstin.

Det erbjöds 13 olika workshops om klimatfrågor under denna dag, ledda av elever från Röda Korsets folkhögskola samt Täby kommuns miljöchef, en kemikalieexpert, en naturpedagog och en representant från Klimatklivet. Varje gymnasieelev deltog i fyra olika workshops som handlade om allt från bistånd, naturhälsa, fairtrade, slumturism, kemikalier, hållbar stadsplanering och jämställdhetsfrågor till biologisk mångfald.

Skolan ställde också upp med ett fantastiskt tiomanaband, från musikeleverna i årskurs två. De bjöd på Lales "Goliath" och Mickael Jacksons "Man in the mirror", noga utvalda för att passa dagens tema.

- Samarbetet med skolans naturlärare funkar jättebra. Nu har vi hittat en form för vårt samarbete och för upplägget av dagen som vi känner oss mycket nöjda med. När eleverna slutat för dagen samlade vi alla som jobbat under dagen till en fika- och reflektionsstund. Alla var trötta men också överlag mycket nöjda med dagen och med sina egna insatser. Vi har som tradition att överlämna en noga utvald bok (i år Jordad av David Jonstad) samt en chokladkaka (fairtrade förstås) till alla som jobbat med oss vilket uppskattas mycket, avslutar en trött men nöjd Kerstin.

Karin Schmidt



Amanda, Eira och Jonna höll workshopen "Vattenkrig" där eleverna fick gissa hur mycket vatten vi förbrukar varje dag. Eleverna fick bl a titta på märkningen i sina kläder för att se var de var producerade och prata om hur vattentillgången såg ut i just de länderna. Vattenfyllda ballonger illustrerade hur mycket vatten vi gör av med på olika aktiviteter under en dag. Foto: Kerstin Olsson



Workshopen "De små livet" hölls av Molly, Tua och Pauline handlade om insekters betydelse. Här blev det många diskussioner om insekter var nyttiga eller obehagliga... Vad de gör för nytta, hur mycket av maten på vår tallrik som producerats med insekternas hjälp och hur man kan underlätta för insekter i sin trädgård och genom sitt sätt att leva. Foto: Kerstin Olsson

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Erik Beckman, Maria Bergström, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Norrtullsgatan 12N (Brygghuset), Box 6361, 102 35 Stockholm. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578
(c) Copyright 2009



Vattenprovtagning i Säbysjön, mars 1976.

Järfällakretsen 50 år

Järfällakretsen är årsbarn med Naturvårdsverket. Båda bildades 1967. Detta skedde inte i ett vakuum, då såväl miljöorganisationer som Sveriges regering insåg att något måste göras för att förbättra miljön. Medlemmar i Naturskyddsföreningen i Järfälla bildade en egen krets med målet att skydda skogarna öster och väster om Järfälla tätort. De politiska kvarnarna malde långsamt och först 1987 bildades Västra Järvafältet. Samtidigt bildades Molnsättra naturreservat. Östra Järvafältet på Sollentunasidan bildades ett par år tidigare. Kretsens förste ordförande hette Karl Ludvig Jönsson.

Görvälnreservatet, ligger mellan Mälarbanan och Mälaren, längs med hela Järfälla. Inför bildandet övertygade kretsen vid en excursion Järfällas politiker att även Bolinderberget skulle ingå i reservatet. Bolinderberget har inventerats av kretsen och vi har haft anledning att förhindra exploateringen på senare år. Bolinderberget gränsar till det högexploaterade området Bolinderstrand.

Man kan nog säga att hot om stor utbyggnad av Järfälla har löpt som en röd tråd i föreningens arbete sedan den startades på 1960-talet och remissarbetet

med byggplaner har drivits parallellt med medlemsaktiviteter. De senaste åren har exploateringen tagit fart och föreningen fortsätter kampen för att minska påverkan på den omgivande naturen. Vi har både vunnit segrar och förlorat.

Vi firade jubileet den 29 september på Ulvsättra Bygdegård i Kallhäll. Särskild inbjudan gick till Beatrice Sundberg, ordförande, och Ronny Fors, ledamot i länsförbundet. Länsförbundet skänkte en stor fin flagga med Naturskyddsföreningens nya logga. Festdeltagarna kunde bl a gå en tipsrunda och vi hade också ett bildspel med bilder från kretsens aktiviteter från 1972 och framåt.

När man har ett jubileum som detta bör man premiера någon som betytt mycket för kretsen under lång tid. Det var inte så svårt för oss. Eva Grönlund har förutom att hon varit ordförande i ca 10 år, alltid ställt upp och lett olika aktiviteter som botaniska vandringar, svampexcursioner och inventeringar. Eva är idag lika aktiv som guide som tidigare.

Karin Hanze,
ordförande i Järfällakretsen

Invigning av Görvälnreservatet, september 1994





December 2017

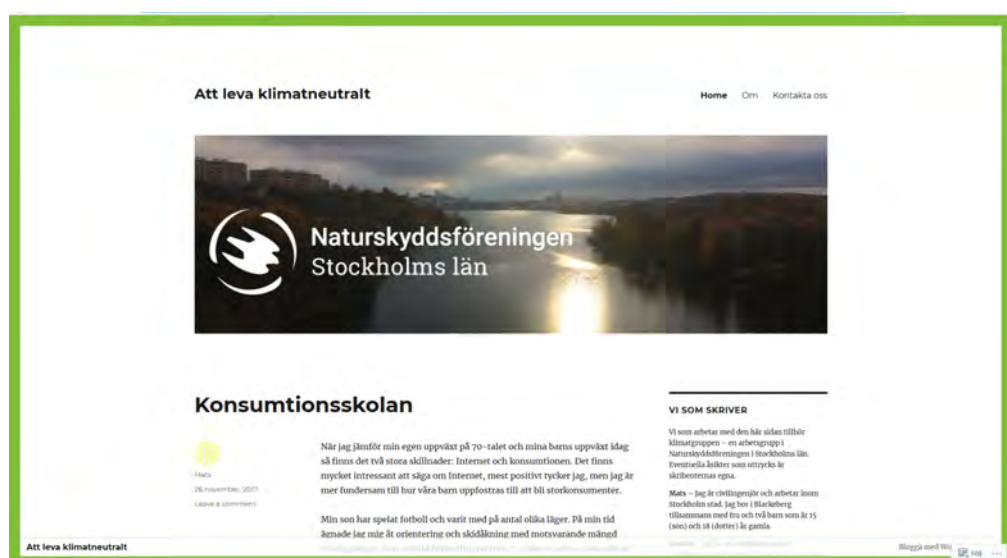
Månadsbladet

BLOGGTIPS för dig som vill leva klimatneutralt

Mats Dunkars och Desirée Johansson är medlemmar i länets klimatgrupp. De har nyligen startat en blogg som berättar om vilka svårigheter de möter i samhället när

de försöker leva klimatneutralt. Här finns också en rad med bra länkar och tips för den som vill försöka!

<https://attlevaklimatneutralt.com/>



STORSTOCKHOLMS NATURGUIDER TIPSAR;

SÖNDAG 3 DECEMBER

Nackareservaten i advent

Vad är ett meståg, vad gör djuren på vintern och vad betyder ett förändrat klimat för mördarsniglar, fästingar och skogsharar? Anna Petri leder denna tur på sandad/plogad väg genom skog och öppet landskap via Söderbysjön från en T-banestation till en annan. Samling kl 11.00 vid Bagarmossens T-banestation. Avslut vid T-banestation Björkhagen. Ca 3 km, 3 timmar

SÖNDAG 10 DECEMBER

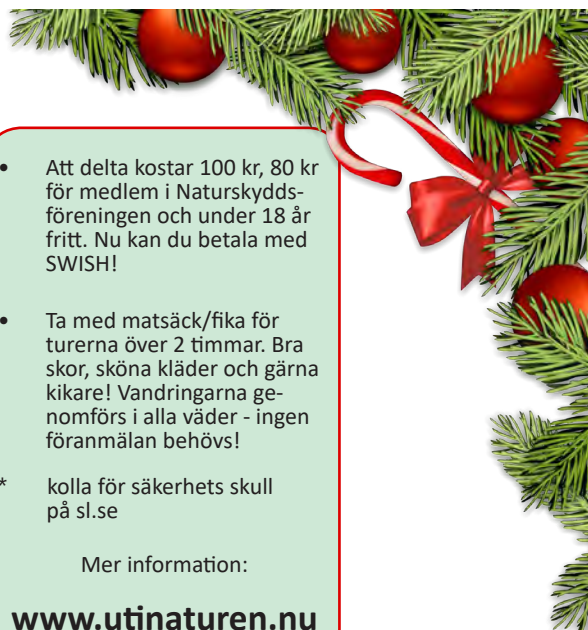
Kyrksjölöten

Ett rikt fågelliv, en bra miljö för groddjur och geovetenskapligt intressanta istidslämningar i form av De Geer-moräner är något av vad detta område kan bjuda på. Margareta Lysell guidar i årets sista naturguidning bland granar och kala lövträd runt den lilla sjön. Samling kl 11.00 Åkeshovs T-banestation, uppgång Åkeshovshallen. Ca 3 km, 2½-3 timmar

- Att delta kostar 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt. Nu kan du betala med SWISH!
- Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar. Bra skor, sköna kläder och gärna kikare! Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föränmälan behövs!
- * kolla för säkerhets skull på sl.se

Mer information:

www.utinaturen.nu



Naturkalendern i Stockholms län

December 2017

Utdrag ur program från Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län.
Fler aktiviteter finns på respektive krets hemsida



Lördag 2 december

Julmarknad på Färsna

Kom och träffa oss på den traditionella julmarknaden i Färsna, ett stämningsfullt evenemang med lokala föreningar på plats. Café Tupplidret håller öppet. Färsna gård ligger 2 km norr om Norrtälje med skyltad infart från väg 76. Öppet kl 12:00–16:00. Kontakt: katjawiezell@hotmail.se.

Roslagen

Söndag 3 december

Örnar, Broängarna

Det hör till ovanligheterna att vi inte får se någon örn, så chansen är med andra ord god. Ordentligt varma kläder, fika, kikare, fågelbok rekommenderas.

Kontaktpersoner: Michael Åkerberg, 08-582 484 33, 073-067 31 28 eller Per-Ola Björn, 070-323 67 09. Samling kl. 09:15 på Broängarnas reservatsparkering (vid Coop-lagrets idrottsplats).

Upplands Bro

Filmvisning: Before the flood

När klimatfrågan är som hetast visar vi dokumentärfilmen "Before the Flood" där vi får möta tunga namn som Påven, Elon Musk, Ban Ki-Moon och Johan Rockström. En film som alla borde se. Möjlighet till diskussion efteråt.

Tid och plats: kl 16.00, Lilla biografen i Gurraberg, ungkulturhuset i Gustavsbergs centrum. Kontakt: Outi Kilkki, 076-777 55 66.

Värmdö

Grötkväll i Vasastugan

Vi avslutar året på traditionellt sätt med grötkväll och bildvisning. Föreningen bjuder på julgröt, kaffe och lite gott därtill.

Välkommen att visa dina bilder om natur eller något du gärna vill visa oss. Ring och berätta så att vi kan planera bildvisningen och tekniken. Även vanlig diaprojektor finns efter överenskommelse. Gamla som nya medlemmar är hjärtligt välkomna.

Vi vill gärna ha din föransmälan senast den 1 december till Harald Thorburn för att kunna beräkna grötmängd m.m. Ta gärna med inneskor och tofflor så blir städningen enklare. Samling i Vasastugan, Vårsta, kl. 17.00. Kontakt: Harald W Thorburn, 08-530 390 73.

Botkyrka-Salem

Måndag 4 december

Ekoglögg i advent

Vi bjuder på ekologisk glögg och lussekullar. Alla är välkomna, särskilt nya medlemmar. Vi diskuterar vårt arbete och våra aktiviteter. Kom gärna med förslag till vårens program.

Samling kl 18.30 (-ca 20.00), i sal Mörbygården, Kevinge Servicehus, Edsviksvägen 1A. Info: Eivor Niklasson, 08-755 42 46.

Danderyd



Tisdag 5 december

Adventskaffe med glögg, lussekatter och bildföreläsning

Kom och prata med andra natur- och miljövänner till adventskaffe med glögg och lussekatter.

Tid: kl. 19.00–21.00. Kvällens program och plats meddelas senare via kretsens hemsida.

Täby

Onsdag 6 december

Gröt- och visionskväll i Advent på Alby

Vid brasans och ljusens mysiga sken längs långbordet bjuder vi på Julgröt o saffransbulle medan vi pratar om våra natur- och miljövisioner framåt och förhoppningsvis bekantar oss med nya intresserade vänner. Nya medlemmar är särskilt välkomna och bjud gärna med en intresserad vän! Start kl 18.00.

Anmälan senast måndag 4 december till kerstin.hedenstrand@gmail.com, 0707-530104.

Tyresö

Torsdag 7 december

Diskussion om matsvinn

Knappt hälften av all producerad livsmedel slängs. Hur minskar vi svinnet under de kommande helgerna? Diskussion med Södertälje Kommuns avfallssamordnare Tomas Thernström som inledare. Lokal: Fuga i Södertälje Stadshus kl. 18.00 (OBS tiden). Ca 1 tim.

Södertälje-Nykvarn

Film- och grötkväll med Göran Nyrén

Vi träffas traditionsenligt och njuter av risgrynsgröt, skinksmörgås och annat gott. Glögg, pepparkakor och lussekullar finns förstås liksom vårt fina lotter! Sedan en nyhet: filmaren Göran Nyrén visar sin egen fantastiska film: Ett år i naturen! Det är en härlig upplevelse att se Görans filmer med motiv från hela Sverige.

Anmälan senast 4 december till Ingeborg May, ingeborg.may@comhem.se eller 08-712 9295, 0739-319000. Platsen meddelas vid anmälan. Tiden är kl.18.30.

Haninge



Lördag 16 december

Leksaks- och barnboksbyte

Ligger det leksaker eller böcker som barnen tröttnat på och bara tar plats hemma? Kom och byt till nya på vårt leksaksbyte! Att byta saker med varandra gynnar både plånboken och miljön så kom och fynda med gott samvete! Stadsbiblioteket Norrtälje kl 11–15.

Så här går det till:

- Ta med dig max fem leksaker eller böcker (hela och rena är ett krav för att få vara med och byta).
- För varje sak du lämnar in får du en biljett som du kan byta in mot en ny leksak eller bok.
- Passa på att ta med övriga gamla och/eller trasiga leksaker (tillverkade innan 2013) som inte längre bör lekas med till återvinning så ser vi till att dessa tas om hand och återvinns på bästa sätt.
- Leksaker och böcker som blir över skänks till välgörande ändamål.
- OBS! Endast leksaker och barnböcker, inga barnkläder.
- Det är helt gratis!

Bra att tänka på inför bytet:

År 2013 kom nya skärpta regler för tillverkningen av leksaker så ta endast med leksaker som du vet är tillverkade efter 2013 till bytet. Har du leksaker som är tillverkade innan 2013 går dessa bra att ta med och lämna in för återvinning.

Leksakerna du tar med bör vara CE-märkta vilket garanterar att de är tillverkade i EU som har skarpare kemikalielagar än t.ex Kina eller Asien. Tänk även på att inte ta med leksaker som innehåller PVC (mjukplast) som tyvärr är en av värstingarna när det gäller skadliga kemikalier i leksaker.

Vill du vara med och hjälpa till eller har frågor? Hör av dig till Kajsa Dufbäck, kajsadufback@gmail.com, 073-690 36 88.

Roslagen

Torsdag 7 december forts

Bio "En obekväm uppföljare"

Al Gores nya klimatfilm är kanske den viktigaste film du ser i år. "En obekväm sanning" av Al Gore fick många att vakna inför klimatförändringarna för tio år sedan. Nu har läget blivit allvarligare, men samtidigt sker en energirevolution som väcker hopp. Följ med Al Gore i "En obekväm uppföljare" där han världen runt påverkar den internationella klimatpolitiken och hittar lösningarna som övervinner farorna med klimatförändringarna tack vare människans uppfinningsrikedom och engagemang.

Fri entré! Ett samarbete mellan Naturskyddsföreningen, FN-föreningen och stiftelsen Norrtälje Naturcentrum. Efter filmen arrangerar vi film-mingel i närliggande Galleri Gillet. Slut ca 21.00. Antalet platser är begränsat.

Boka din biljett genom Kristiina Mustonen, kristiina.mustonen@live.se, 073-573 73 21.

Roslagen



Söndag 10 december

Glöggvandring runt Björnöhalvön

Vi går en dryg mil runt Björnö naturreservat, som är en halvö som sticker ut från sydöstra Ingarö. Vid stranden av Nämndöfjärden rastar vi med glöggdricka. Det blir en rejäl vandring i kuperad terräng. Vi står för alkoholfri glögg till dem som anmäler sig senast 7 december. Samling: Buss 474 avgår från Slussen kl 8.06, byte vid hållplats Värmdö marknad till buss 428, avstigning vid hållplats Björnö naturreservat. Info & anmälan: Senast 7 december till Lasse Lidgren, lasse.lidgren@pp.ephone.se, 070-278 08 16.

Söderort/Stockholm

Onsdag 13 december

Ekoglögg

Vi bjuder på ekologisk glögg och lussebullar. Vi välkomnar speciellt nya medlemmar som får ett utmärkt tillfälle att ställa frågor om Naturskyddsföreningens arbete. Vi kommer att diskutera vårens program, så kom gärna med förslag till aktiviteter.

Samling: Kl. 18.30, Hamngatan 50. Info: Jan Holmbäck, 070-719 22 00.

Vaxholm

